

oukate van 't geval officieel door de dat ze naar haar ag en mijn ontkennatie nog wat te onds, dat dit maar int met geen woord erug. Zoo doet men K.S.

den;

soren bidden.

che dominé P. van itting te nemen in enen collega Ds D. zijn getrouwheid, was, nog een ander legd. Ds B. Jonge (Geref. Kerken heid dat was:

de Rijksuniversit aan die opening in de Martinikerk, ereformeed (syno bed om den zegen i universiteit af te gesproken hadden. t doen van ds v.

u de eenheidsge- enheidsgedachte is t, nu gaat iemand, yper moest wezen vedergeboortetheo- s mede schort en de Vrije-Universi- den om den zegen ngeloovige weten-

dig drijven iemand t de Vrije Univer- im van rampspoed hebben aangedurfd Kampen gestatio- ig. Het is ook zoo too partijdig, want tienmaal erger is ijk vervolgen. En l zien ze dit alles jgen en zien toe. V.U. zich almeer spleite beginselen. en en wordt er te haar clan-geest ken achter de

baar anders. Die ren van de V. U. aal „trouw“: can- de eigen profes- preken als: „wel- van de „synode“, leerwaarde hoog-

rofessoren in hun n den optocht. ... n der universiteit K. S.

rmakers“.

en ons bekend ikant van Ka- ale „synode“, vrijgemaakte Dit is geschied maakt van de 0% van deze werd, zich op even.

en ontzettin- urmaking“. Er scheurmaking, effende artike- urmaking“ een zoodanig aan- urmaking is, ndhaving van

ke. Wel is ter l der K.O. is, ing“ officieel 3. Daar wordt dat iemand verband. in de lijn der tting (wel te scheurmaking. scheurmaking. de zal moeten

izend en één naastbijgelegen deren kerke-

raad uit de buurt (die wel niet naastbijgelegen is, maar toch van te voren als stemmende naar den wil van den schorsingsvaardigen eigen kerkeraad.)

Door de classis.

En door de generale synode.

Te kust en te keur dus; recht bestaat er niet meer.

Nu vergadert de „synode“ nog zelf, terwijl wij dit schrijven. We zullen eens afwachten, wat men met ds Scheele doet. Hij is nog curat- or van het voormalige „Kampen“ bovendien. En moet dr N. J. Hommes niet dadelijk tegen ds Scheele optrekken? En schuldbeïjdenis vorderen, maar dan na de schorsing? Want die kan toch niet uitblijven? Openbaar, openbaar. En scheurmaking, artikel 3. K.S.

„Gewenschte vertroosting“.

Onder dezen titel heeft dr B. Wielenga een brochure gegeven, welke ons ter beoordeeling werd toegezonden. Ze is geschreven „naar aanleiding van de leergeschieden in de Geref. kerken“. De kerkrechtelijke afwijking van het overeengekomen valt dus buiten het directe gezichts- veld. Schrijver acht tegenover de bestaande twisting „ vertroosting“ gewenscht; hij wil „verzoenend werk“ doen, een woord van „verheldering en vrede- stichting“ spreken.

Mocht hij bedoelen, dat de breuk weer geheeld worde, dan spreken wij, nu ons oordeel gevraagd is, als onze meening uit, dat zijn doel door zijn geschrift niet bereikt kan worden. Althans niet langs den door hem aangegeven weg. Want schrijver gaat nergens terug op de werkelijke oorzaken van de breuk, en komt er dien- tengevolge ook niet toe, op deze concrete punten een concreten voorslag te doen. Zijn geschrift is best be- doeld, maar niet profetisch. Het doet, alsof heel andere dingen aan de orde zijn, dan de z.g. rechtsgronden, waarop men schorst en afzet! Maar zoo schrijft niemand profetisch en richterlijk.

Enkele voorbeelden. Er is niets tegen, dat bezwaarden door actief getuigenis in den geordenden weg blijven opkomen tegen wat naar hun oordeel onjuist en onrecht- vaardig is. Aldus Schr.

Maar als de geordende weg nu eens opgebroken werd? Zoo staan o.i. de zaken; krachtens de in een ommezien vastgestelde en meteen maar opgelegde „rechtsregelen“, die verbieden te handelen binnen het verband naar art. 31, 2e lid, K.O. (een besluit voorloopig niet uit- voeren, wijl het strijdt met Schrift of K.O.). Men weet, dat onzerzijds gezegd is: verbreek het kerkverband niet haastig, want het is mogelijk, een tijdlang in één ver- band te blijven, en niet allen de besluiten uit te voeren, mits wie bezwaard is dan maar de zaak aan de orde stelt. Naar die overtuiging handelende, schreef ik tot de kerkeraden. Dat werd revolutie genoemd. En in een „bidbrief“ werd gezegd: alleen naar de volgende synode moogt ge met bezwaren gaan. Tegelijk werd officieel aan een kerkeraad en aan mij geschreven: kunt gij in uw conscientie het besluit niet uitvoeren? verbreek dan het verband. Zoo niet, dan zullen wij het met u ver- breken. M.a.w. wat is de geordende weg? Dr Wielenga zou m.i. hebben moeten antwoorden op de vraag, of mijn opvatting in de brochure „Opwekking of ophit- sing“ juist dan wel onjuist was; en of niet mijn op- vatting van wat BINNEN het verband tijdelijk mogelijk is, lankmoediger met het kerkverband omgaat dan het advies der synode: brek het verband dan maar. Zegt hij „ja“, dan moet hij erkennen, dat de één geschorst werd om wat de ander in vage termen schijnt te be- geeren. Maar dan is het beter, in concrete termen op te komen tegen concrete fouten.

Vaagheid kenmerkt de brochure m.i. telkens, als ze toekomt aan het blootleggen van de oorzaken der „impasse“.

De situatietekening bevredigt dan ook niet. Schr. meent, dat de verbondleer van vele „bezwaarden“ meer lijkt op die van dr Kuiper dan op die der oude afgescheidenen. Maar hij kwam niet toe aan de sacra- mentaleer, die juist bij de bezwaarden teruggaat op de gekristalliseerde meening van „A“ (Hel. de Cock, de Vijf Stellingen van 1905) en die thans officieel in den ban gedaan werd. Zoo ware meer te noemen.

Ook de middelen ter genezing schijnen ons ontoe- reikend. B.v. „Kampen“ (het „gewijzigde“) laten promo- veeren? Nu, nu dit Kampen gelijkgeschakeld is? Het heeft nu geen zin meer. De binding heeft ook Kampen van de laatste mogelijkheid van het spreken van een eigen geluid beroofd. Alleen de „vrijgemaakte“ op- leiding kan den eigenlijken wensch van jaren lang nog omzetten in daad. Ze zal er o.i. toe komen ook.

Hoe pijnlijk het ook is, het moet gezegd worden: Slechts een terugnemen over heel de linie zou kunnen ge- zening geven. En een eerlijk ingaan op gegeven argu- menten. De vrijmaking is thans de eenige weg, om de Kerk te houden bij haar afspraken. Art. 31 K.O. Want er is meer aan de orde, dan alleen maar de binding aan wat formules. En van de LEER is heelemaal niet aan de orde. K. S.

UIT HET POLITIEKE EN SOCIALE LEVEN

Politieke bezinning.

Het is te vreezen, dat wat we nu bij de jeugd zien gebeuren, zich straks ook in het politieke leven zal gaan afspelen.

Op alle mogelijke manier is men bezig de

jeugd in te palmen en men wil de eenheid van Jongelingsbond en Meisjesbond, zoo eenigszins mogelijk handhaven. Men wil in vele gevallen het kerkelijk toezicht desnoods offeren. Men vreesst voor de consequenties van de door de leiders zelf getrokken scheur. Slechts in enkele gevallen is men zoo „conse- quent“ dat men de strijd op het machtssterrein overbrengende onze jonge menschen vergader- ruimte dreigt te ontnemen, indien ze niet voor het hoogheilig Synodaal gezag willen bukken. Maar wat K. S. van de jeugd gezegd heeft in zijn artikel: Een eigen Bond, in het blad: Gere- formeerd Jeugdleven, dat zou ik ook boven dit artikel willen zetten: „men heeft de scheur zoo diep getrokken en zoo doodelijk gekwetst ONDER VERZEKERING, DAT MEN DAARMEE GODS HEILIGEN WIL UITVOERDE, dat van samenwerking op principieele basis met deze verdoolde sectarische geesten alleen dan we- derom sprake kan zijn, als zij radicaal zich be- keeren op alle fronten“.

Het is wel heel sterk te vreezen, dat de lei- ders, die nu om Christus' wil en zoogenaamd met droefheid schorsen en afzetten, al open- baart dat alles zich ook telkens in een meten met twee maten (Christus schijnt in de Syno- dale kerk den éénen keer heel wat anders te eischen dan den anderen keer), straks zullen gaan verkondigen, dat we toch zooveel punten gemeen hebben om op die manier te pogen de nu uitgestootenen voor hun politieke karretje te spannen, omdat men bij verkiezing de stem- men zoo moeilijk kan missen. Dit zijn evenwel geen moeilijkheden, waarin ze door ons zijn gebracht, maar waarin ze zichzelf hebben ver- strikt. We zullen hen dan ook aan hun eigen woorden en daden houden.

We zullen heel sterk hebben toe te zien, welke politieke leiders we de leiding van de principieele politiek zullen toevertrouwen.

Voorop staat, dat wie vandaag de kerk ver- raadt en wie vandaag op een onverantwoorde- lijke manier de eenheid van de kerk, die boven alles noodzakelijk is breekt, morgen in staat kan zijn land en volk eveneens te verraden en ook daar de eenheid niet zal vermogen te be- vorderen. Ons politieke leven is niet veilig bij kerkverraders. En het is niet minder dan kerk- verraad, als men eerst kerkelijke papieren MAAKT om bepaalde lastige elementen kwijt te raken en als men daarna, als men de be- doelde elementen kwijt is met diezelfde door eigen hand gemaakte papieren gaat sjaggeren en knoeien. En, als men oordeelt, dat we tegen de machten van den afgrond EEN front hebben te vormen, om zoo niet numeriek, maar geeste- lijk sterk te zijn, dan zeggen ook wij: ja één front en dat hebben we dan ook bedoeld en begeerd in ons ageeren tegen het kerkelijk drijven van leiders, die leiders konden zijn, maar alleen aan eigen zaakje van theologie of universiteit dachten. Wij zijn in ons begeeren van en ons zoeken naar eenheid gedwarsboemd en men moet ons nu niet willen doen gelooven, dat zij, die kerkelijke eenheid van heel weinig beteekenis achten in staat zullen zijn om gees- telijke eenheid in de politieke worsteling te openbaren en te handhaven. Wij willen staan in de politieke worsteling principieel, maar we gelooven, dat zulks niet kan achter leiders, die in de kerk niet principieel kunnen zijn.

Laat ons goed verstaan, dat kerkelijke en politieke beginselen maar niet los van elkaar staan. Het niet zuiver zien van de plaats van het sacrament en met name van den doop in het leven van de kerk heeft zijn consequenties voor andere levensterreinen en levensverban- den. Wie daar scheef gaat, zal dat politiek en sociaal, op het terrein van wetenschap en kunst om niet meer te noemen ook laten zien. Een dogmatische bovenschrijftuurlijke gebonden kerk leidt ook tot een op dezelfde manier ge- bonden politiek en sociaal leven. Die leiders kunnen zich daar toch zoo maar niet van hun beginselen in de kerk beleden, losmaken. Vooral, omdat die beginselen in hun visie van zoo ontzaglijke beteekenis zijn, dat ze daarom in den naam van Christus (al willen ze dat honderd keer camoufleren) schorsen en af- zetten, het ergste, wat men met een ambts- drager in de kerk van Christus kan doen.

Het exclusieve streven, dat zich in de kerk openbaarde, zal straks ook in het politieke leven tot heerschappij willen komen. Het is eisch, dat zij, die in de kerk zoo exclusief zijn,

dat men daar geen ruimte gunt aan hen, die niet mee buigen willen, en die zich niet krommen willen onder een bepaalde theologisch systeem, dat alleen in een bepaalde en dan nog wel de kleinste groep van de Gereformeerde kerk geldt zich nu ook sociaal en politiek isoleeren. Ze moeten straks niet gaan bedelen om de gunst van hen, die ze kerkelijk hebben uitge- stooten, maar ze moeten dat ook niet gaan doen in de richting van Christelijk gereformeer- den en vele Hervormde groepen, die ze mee hebben veroordeeld als menschen, met wie ker- kelijk geen samenbinding mogelijk is. De Chri- stelijk gereformeerden en vele Hervormden mogen zich dat gezegd weten. Ook zij zijn door fatale Synodebesluiten veroordeeld en gezet buiten de confessioneele trouw aan de belij- denis van ook hun kerk. De synodale besluiten raken niet alleen een uitgestooten groep Gere- formeerde belijders, maar hebben ook te maken met belijders in andere kerkgemeenschappen. Het gaat natuurlijk niet aan, dat wat men van- daag als motief voor schorsing en afzetting laat gelden men morgen laat vallen, als het gaat om aanraking met andere belijders in an- dere kerken. Daarvoor zijn schorsingen en af- zettingen te ernstige zaken. Als wij zoeken naar samenbinding met belijders in andere kerken, dan vinden we daarvoor grond en aanleiding en mogelijkheid in de belijdenis; zij hebben het zoeken van die samenbinding met hun besluit- en afgesneden. Wie kerkelijk niet bruikbaar is, moet men nooit politiek achter zijn karretje spannen.

Laat ons goed verstaan, dat de punten, waar- op de strijd gestreden is, maar geen kleinig- heden zijn, maar van fundamenteele beteekenis. Ze beheerschen geheel het leven. Wij zijn eerlijk bang voor de consequenties van de doopsopvatting ook op andere levensgebieden en als men dan die doopsopvatting tot een ex- clusieve heerschappij in de kerk wil brengen, dan dienen we politiek voorzichtig te zijn.

Het zou mogelijk kunnen zijn, dat we eerst een heel eind werden meegevoerd eer dat deze leiders ook politiek in hun ware gedaante te voorschijn traden. Laat ons niet de fout maken van onze vaders in 1905, die ter goeder trouw aan een pacificatie hebben meegewerkt en die toen niet vermoeden konden, dat die pacificatie, waarin zij toonden niet te willen uitstooten aangeklaagde leden van Christus' kerk, veertig jaar later TEGEN hen zou worden gebruikt. Laat ons door die les geleerd de oogen open houden in het begin. Wie met deze leiders mee- gaat moet zich goed rekenschap geven van het punt, waar hij straks uitkomt. Onze vade- ren hebben niet kunnen vermoeden, dat 1942 en 1943 het einde van den weg zou kunnen zijn, die in 1905 begon. Hadden ze dat kunnen overzien, dan waren ze dien weg NOOIT op- gegaan. We hebben deze dingen niet voor niets beleefd.

Onder deze leiders gaat de geestelijke wor- steling in het politieke leven noodzakelijk kapot. Achter hen strijden is eenvoudig ver- raad aan de zaak van land en volk. Het vaan- del, dat kerkelijk besmeurd is kunnen we niet politiek heilig omhoog houden. We kunnen en zullen voortgaan met onzen principieelen poli- tieken strijd, de antithese in zijn volle conse- quentie aanvaardend, maar dan het vaandel ge- haald uit de handen van hen, die in de kerk ge- toond hebben de vaandelen des Heeren niet hoog te kunnen opsteken. Laat de les, die we hebben te trekken uit onverantwoordelijke kerkverwoesting ons politiek de oogen doen openzetten.

Daar komt iets bij: leiders, die geen inzicht hebben in de rechtsbeginselen, die in de kerk van Jezus Christus hebben te gelden, zullen ook niet in staat zijn zuiver de rechtsbeginse- len in het volksleven te onderscheiden en uit te dragen.

Wie vandaag knoeien kan met het kerkrecht, kan het morgen ook met ander recht.

Wie vandaag zijn altijd geleerde kerkrecht verloochent, zijn kerkrecht, waarop hij vroe- gere kerkdaden grondde van reformatie en kerkherstel en wie zich dan verbaast, dat de leerlingen die zwaai maar niet zoo voetstoots meemaken, maar trouw blijven aan datgene, wat zij hebben geleerd, omdat ze daarin de grondslagen van het recht hebben leeren zien, die is in staat, als de omstandigheden dat zoo eischen en als men ook op politiek gebied zich